

SVETOVNI DAN VARNOSTI HRANE 2022

WORLD FOOD SAFETY DAY 2022

4. konferenca ob svetovnem dnevu varnosti hrane 2022

4th Conference On World Food Safety Day 2021

Ljubljana, Državni svet, 7. junij 2022

Smo v Sloveniji pripravljeni za korak naprej pri gradnji trajnostnega partnerstva z EFSA, da bi v največji meri združili vire, delili skupne vrednote in sprejemali skupne izzive?

Are we ready to take a step forward in building a sustainable partnership with EFSA in order to pool resources, share common values and accept common challenges?

Urška Blaznik

- Doc.dr. Urška Blaznik, univ.dipl.kem.
- Nacionalni inštitut za javno zdravje
- Urska.Blažnik@nizj.si

Za javnost/For public dissemination

Varnost hrane / Food safety

World Food Safety Day Safer food, better health

7 JUNE 2022
14:00-15:00 CEST

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

World Health
Organization

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS

- “1 od 10 prebivalcev sveta vsako leto zboli zaradi onesnažene hrane”
- Vsak od nas ima svojo vlogo pri zagotavljanju varne hrane
- Skupaj krepimo sisteme za zagotavljanje varnosti hrane
- Varna živila so temelj zdrave prehrane in pomemben dejavnik javnega zdravja.
- Če hrana ni varna, potem ji ne moremo reči hrana!

Javno zdravje in varnost hrane / Public Health and Food Safety

- Zagotavljanje varnosti živil je eno od prednostnih področij Nacionalnega programa za prehrano in telesno dejavnost za zdravje 2015 – 2025
- NIJZ za splošno in strokovno javnost pripravlja “Higienska priporočila za varno ravnanje z živili” <https://www.nijz.si/sl/podrocja-dela/moje-okolje/varnost-zivil>
- NIJZ opredeljuje in ocenjuje tveganja v zvezi z zdravjem v povezavi s hrano v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano <https://www.nijz.si/sl/podrocja-dela/moje-okolje/varnost-zivil>
- Na NIJZ krepimo izmenjavo informacij med uporabniki (potrošniki), nosilci živilske dejavnosti ter pristojnimi institucijami v državi in v EU v sistemu nutriviligilance <https://www.nijz.si/sl/nutriviligilanca>.

Eno zdravje • okolje • družba / One Health • Environment • Society

- Na NIJZ se v okviru Centra za zdravstveno ekologijo na področju varnosti hrane ukvarjamo s/z:
  - ocenjevanjem izpostavljenosti in tveganja, ki ga predstavljajo kemijski in mikrobiološki dejavniki iz hrane, materialov v stiku z živili in iz drugih segmentov okolja
  - ocenjevanjem nevarnosti (presojo toksikoloških študij) in karakterizacijo tveganja za aktivne snovi FFS in biocidov
  - okoljsko epidemiologijo (raziskave in projekti npr. HMB4EU, PARC, SHARP, PANDA ...)
- Sodelujemo z drugimi centri NIJZ
  - Eno zdravje, eno okolje - Center za nalezljive bolezni (npr. zoonoze)
  - Eno zdravje, ena družba - Center za proučevanje in razvoj zdravja (npr. komunikacija tveganja, prehrana, prehranske študije)
- Sodelujemo s pristojnimi "sestrskimi" organizacijami na ravni EU – EFSA, ECHA, ECDC
  - EFSA Svetovalni forum (Advisory Forum), smo člani EFSA znanstvenih mrež (nanotehnologija, materiali v stiku z živili, mikrobiološka ocena tveganja, nova živila, podatki o zaužitih količinah živil, komunikacija tveganja)

Preglednost in trajnost ocenjevanja tveganja / The transparency and sustainability of the EU risk assessment

- Uredba (EU) 2019/1381 o preglednosti in trajnosti ocenjevanja tveganja v prehranski verigi
  - Omogoča državljanom dostop do znanstvenih študij in informacij, ki jih EFSA posreduje industriji že v postopku analize tveganja
- Hkrati pa:
  - Povečuje vlogo držav članic pri imenovanju najboljših strokovnjakov za člane Znanstvenih odborov in svetov ter
  - ter krepi aktivnosti pristojnih organizacij (Organizacij po 36. členu Uredbe št. 178/2002)

Države članice ... / Member states ...

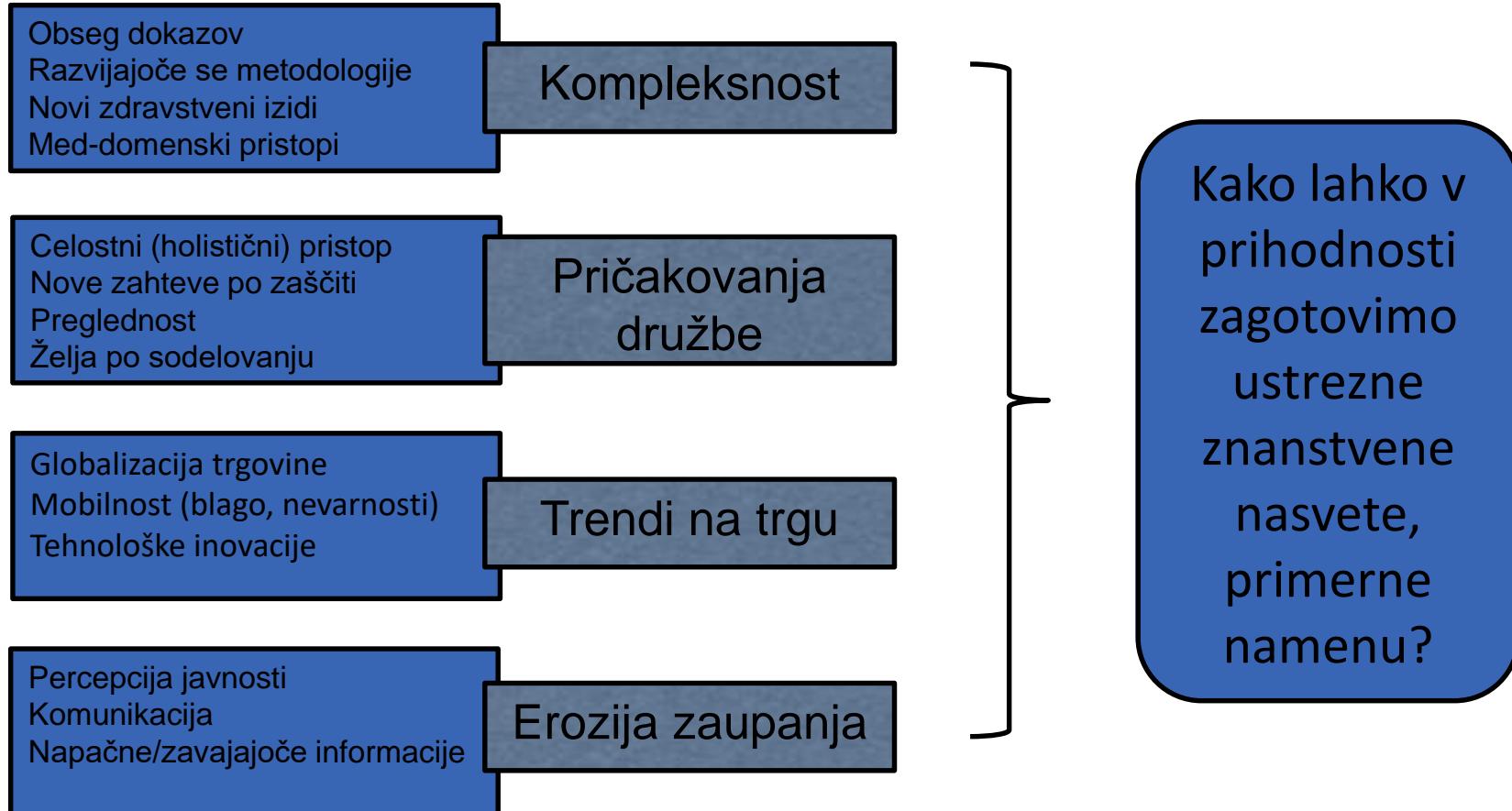
- (a) objavijo razpis za prijavo interesa za člane Znanstvenih odborov na spletnih straneh svojih pristojnih organov in svojih pristojnih služb, ki izvajajo podobne naloge kot EFSA;
- (b) obvestijo ustrezne znanstvene organizacije na svojem ozemlju;
- (c) spodbudijo morebitne kandidate k prijavi in
- (d) sprejmejo druge ustrezne ukrepe, da podprejo razpis za prijavo interesa.

Organizacije po 36. členu ... / Art. 36 Organizations ...

EFSA podpira naloge znanstvenega odbora in znanstvenih svetov, tako da organizira njihovo delo, zlasti pripravljalno delo, ki ga izvaja osebje EFSA ali imenovane nacionalne znanstvene organizacije iz člena 36, tudi z organiziranjem možnosti za pripravo znanstvenih mnenj, ki jih morajo znanstveni sveti strokovno pregledati, preden jih sprejmejo.

Organizacija po 36. členu	Področja dela
Gozdarski inštitut Slovenije	Environmental Risk Assessment; Plant Health
Institut "Jožef Stefan"	Chemical Contaminants; Environmental Risk Assessment; Food Additives, Flavouring; Food Contact Materials, Enzymes; Nanotechnology; Nutrition, Dietetic products, Novel Food
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije	Biological Hazards; Chemical Contaminants; Environmental Risk Assessment; Food Additives, Flavouring; Food Contact Materials, Enzymes; Plant Health; Plant Protection Products
Inštitut za nutricionistiko	Chemical Contaminants; Food Additives, Flavouring; Nutrition, Dietetic products, Novel Food
Kmetijski inštitut Slovenije	Environmental Risk Assessment; Plant Health; Plant Protection Products / Residues
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Animal Health / Welfare; Biological Hazards; Chemical Contaminants; Emerging Risks; Food Additives, Flavouring; Food Contact Materials, Enzymes; Genetically Modified Organisms; Nanotechnology; Nutrition, Dietetic products, Novel Food; Plant Health; Plant Protection Products / Residues; Products / Substances in animal feed
Nacionalni inštitut za biologijo	Chemical Contaminants; Emerging Risks; Environmental Risk Assessment; Food Additives, Flavouring; Food Contact Materials, Enzymes; Genetically Modified Organisms; Plant Health; Plant Protection Products / Residues; Products / Substances in animal feed
Nacionalni inštitut za javno zdravje	Biological Hazards; Chemical Contaminants; Emerging Risks; Food Additives, Flavouring; Food Contact Materials, Enzymes; Nanotechnology; Nutrition, Dietetic products, Novel Food; Plant Protection Products / Residues
Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano	Animal Health / Welfare; Biological Hazards; Chemical Contaminants; Emerging Risks; Environmental Risk Assessment; Food Additives, Flavouring; Food Contact Materials, Enzymes; Nutrition, Dietetic products, Novel Food; Products / Substances in animal feed
Univerza v Ljubljani	Animal Health / Welfare; Biological Hazards; Chemical Contaminants; Emerging Risks; Environmental Risk Assessment; Food Additives, Flavouring; Nutrition, Dietetic products, Novel Food; Products / Substances in animal feed
Univerza v Mariboru	Animal Health / Welfare; Biological Hazards; Chemical Contaminants; Emerging Risks; Environmental Risk Assessment; Food Additives, Flavouring; Food Contact Materials, Enzymes; Genetically Modified Organisms; Nanotechnology; Nutrition, Dietetic products, Novel Food; Plant Health; Plant Protection Products / Residues; Products / Substances in animal feed

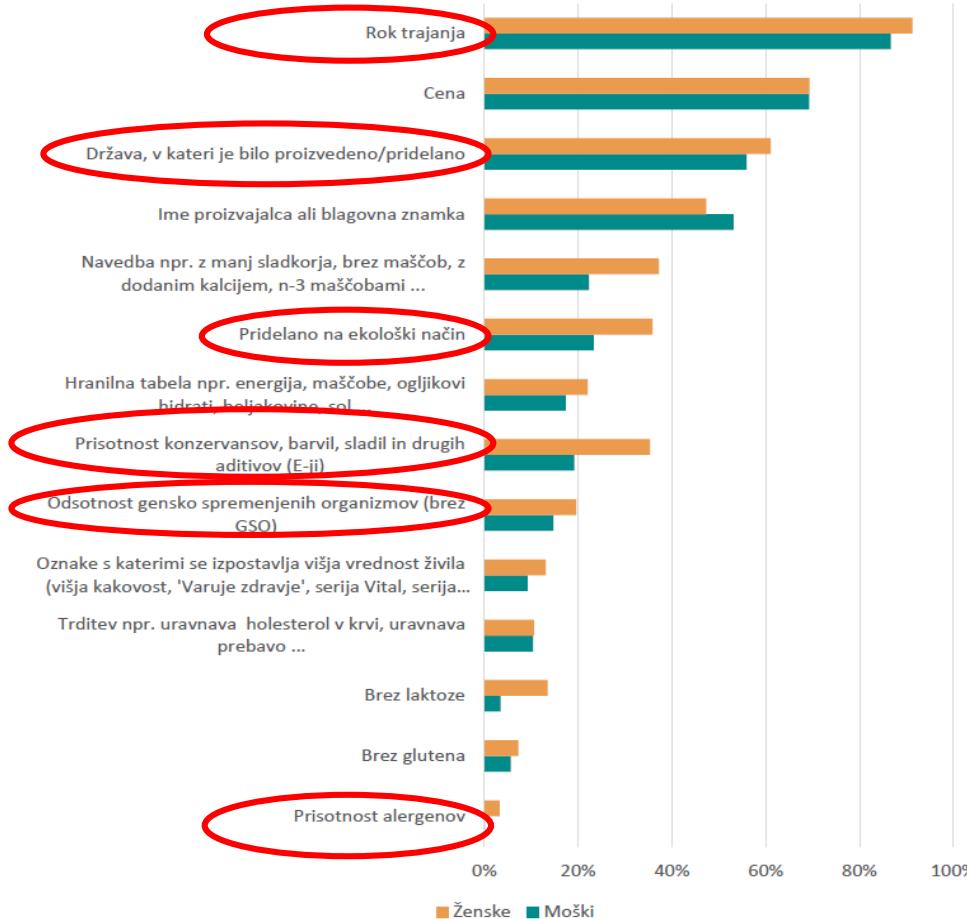
Izzivi pred nami... / Challenges ahead ...

Slovenija – zanimanje javnosti za varnost hrane / Slovenia - public interest in food safety

SI.Menu 2017/18, NIJZ
<https://www.nijz.si/sl/publikacije/razlicni-vidiki-prehranjevanja-prebivalcev-slovenije>

Slika 3.12: Odstotek odraslih prebivalcev, ki preverjajo različne informacije na embalaži živil ali ob njej pred prvim nakupom, po spolu

Polovica sadja in zelenjave v EU z ostanki pesticidov Efsa trdi, da zdravje ljudi ni ogroženo, PAN Europe, da smo vse bolj izpostavljeni ostankom pesticidov.

✍ Maja Prijatelj Videmšek

Naporno lovljene ravnotežje na koronavirusnem robu V mesnopredelovalni industriji ob hitri rasti okužb svarijo, da je le vprašanje časa, kdaj bodo nastale motnje pri preskrbi z mesom.

✍ Novica Mihajlović

Sadje in zelenjava grijeta na tovornjakih V petek ob 13. uri gredo inšpektorji uprave za varno hrano domov, tovor pa na meji obtiči do ponedeljka.

✍ Maja Prijatelj Videmšek

DELO, zajem 6.6.2022 na

<https://www.del.si/tag/varnost-hrane/>

Slovenija – zanimanje strokovnjakov za varnost hrane / Slovenia food safety experts interest

Pristojne organizacije	Področja
Kmetijski inštitut Slovenije	RA, R
Gozdarski inštitut Slovenije	R
Nacionalni laboratorij za zdravje , okolje in hrano	RA, R
Nacionalni inštitut za biologijo	RA, R
Univerza v Ljubljani	RA, R
NIJZ	RA, R, RS
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	RA, R
Inštitut za nutricionistiko	R, RS, RBA
Inštitut Jožef Stefan	R
Univerza v Mariboru	RA, R
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije	RA, R

- Raziskovalni programi ARRS – programske skupine
  - Programska skupina je skupina raziskovalcev (!)
  - 131 aktivnih s področja naravoslovja, medicine, biotehnike
  - 21 aktivnih s področja delovanja EFSA (varnost hrane in krme)
  - 6 jih vključuje več kot eno raziskovalno organizacijo, največ 5 (P3-0395 Prehrana in javno zdravje)

<https://cris.cobiss.net/ecris/si/sl>

Znanstvena odličnost, neodvisnost, odprtost in sodelovanje / Scientific excellence, independence, openness and cooperation

Anketa z organizacijami po 36. členu je pokazala na:

- Pomanjkanje kadrovskih virov (npr. osebja, ki bi delalo pri pripravi ali izvajanju partnerske pobude, ekspertov)
- Pomanjkanje sredstev za skupna dejanja (npr. omejitve v celotnem proračunu ali stopnja sofinanciranja)
- Zapletenost administrativnih postopkov ali nezdružljivost teh procesov
- Pomanjkanje skupnega načrtovanja dela, ki vodi do neusklaženih aktivnosti
- Omejeno prepoznavnost ali upoštevanje dela posameznih partnerjev v nacionalnih pobudah
- Raznolikost in omejena inter-operabilnost orodij in procesov

Partnerstva / Partnerships

Premik od
sodelovanja
do
partnerstva

EFSA Strategija
2027

Znanost, varna
hrana, trajnost

Partnerstva:

- Dolgoročna
- Vredna zaupanja
- “Win-win”
- Vzajemna
- Skupna tveganja
- Skupne vrednote
- Skupna strategija

Hvala za vašo pozornost !

